

N:o 53.

Af Herr **A. Bäckström**: Om förtydligande af föreskriften i 4 § af gällande Bevillningsstadga.

Gällande Bevillningsstadgas 4 § bjuder: "Vid uppskattning af fast egendom utsättes särskilda värden; a) i stad å tomt, åbyggnad och jordegendom; b) på landet: å hvarje särskildt hemman och hemmansdel samt från annan egendom för alltid eller under viss tid afsöndrad lägenhet" etc. — — —. Denna paragraf har blifvit högst olika förstådd och tolkad angående jordafsöndringar för hemman och hemmansdel, icke allenast länen emellan utan ock af taxeringsdistrikten inom samma län, i det att en del ansett att jordafsöndringar från hemman och hemmansdel, enligt denna paragraf, icke utgjorde särskild fastighet, som skulle särskildt beskattas, utan ingå i det hemmansvärde derifrån de afsöndrats. Andra åter hafva taxerat hvarje sådan afsöndring särskildt med derå uppförda byggnader, men deremot afdragit motsvarande värde å hemmanet derifrån jorden utgått. I andra distrikt och län har åter den åsigten gjort sig gällande, att jordafsöndring från hemman och hemmansdel på viss tid ej utgjort särskild fastighet och derföre upptagit jordlägenhetens värde uti dithörande hemmans värden, men deremot ansett derå uppförda hus och byggnader för annan fastighet och såsom sådan uppfört den uti fastighetslängden.

Af dessa förhållanden synas mig uppstå tvenne frågor, som af Riksdagen böra klargöras, den första huru ofvan sist nämnda paragraf mom. b skall rätteligen förstås i afseende på ordalydelsen i den samma: "hvarje särskildt hemman och hemmansdel samt från annan egendom afsöndrad lägenhet".

Det är ej lätt fatta huru dessa afsöndringar äfven gälla dem, som utgått från hemman och hemmansdel, då nyssnämnda paragraf först nämner hemman och hemmansdel, men icke säger att afsöndringar derifrån skola såsom särskild fastighet beskattas, utan endast talar om afsöndringar från *annan egendom*. Man kan svärligen tänka sig, att hemman och hemmansdel är det samma som annan egen-

dom, då man först upprepat de förra som särskild egendom och sedan talar om *annan egendom*, helst hemman måste vara den i mantal satta jorden, som dermed skiljes från annan jordbruksfastighet och annan egendom, hvarom ock talas i kommunalförordningens 58 §. Stöd för att afsöndringar från hemman ej borde såsom särskild fastighet beskattas synes kunna hemtas från jordafsöndringsförordningens 9 §, der det bland annat heter: "Och må den afgäld ej vara mindre, än att den motsvarar hvad af hela hemmanets eller lägenhetens räntor och öfriga allmänna utskylder, vid jämförelse af egornas storlek och beskaffenhet å den afsöndrade delen, svarar". Visserligen har man hört sättas i fråga om bevilning är en allmän utskyld, medan den af Riksdagen frivilligt åtoges och skulle kunna tänkas något år ej behöfde utgå, men sådant torde härtill vara exempellöst, och sannolikt blir det hädanefter. Men om så kunde hända, hur ginge det då med vår politiska och kommunala rösträtt och derpå byggda författningar?

Den andra frågan är, huruvida en afsöndring på viss tid verkligen kan betraktas som särskild fastighet, då en sådan, som man vet, icke kan lagfaras som fastighet, utan endast intecknas i upplåtarens fastighet för besittningsrättens bestånd under aftalstiden, eller huru byggnader på densamma, hvilka uppförts af innehafvaren, men ej derstädes hafva fast plats längre än till aftalstidens slut, kunna hänföras till annan fastighet och såsom sådana taxeras och beskattas.

De förra eller jordafsöndringar på viss tid kunna svårligen betraktas för annat än utarrenderade jordlotter, för hvilka egaren bör beskattas i sammanhang med sitt hemman eller hemmansdel deraf afsöndringen tagits, och de senare, eller husen som derå uppförts, för annat än lösegendom, då derå lika litet som på jordlägenheten kan vinnas rättslig lagfart eller inteckning, utan om säkerhet skall erhållas uti sådana hus för försträckta medel, måste det ske genom lösöreköp, och hur kan sådant kallas för fastighet?

Men skulle nu jordafsöndringar på viss tid få heder och värdighet af jordbruksfastighet och derå uppförda hus af annan fastighet, så lär det vara lika rimligt, att skogstrakter, som inköpts på viss tid för afverkning i köparens hand, beskattas som särskild fastighet, ty de flesta af dem, som äro upplåtna på flerårig afverkning, hafva säkerligen mångdubbelt mera värde än större delen af jordafsöndringar, som kunna bestå af 1, 2 å 3 tunnland oodlad jord, äfven om innehafvaren deraf odlat det odelbara och satt dit en stuga för att bo i och bruka under besittningstiden den sålunda till honom upplåtna jorden, och det så mycket mer som jordafsöndringstagaren, utom betalda köpesumman, har att betala årlig afgäld, som icke får vara mindre än hvad som i förhållande till afsöndringens storlek svarar mot hemmanets allmänna utskylder, men skogsköparen har icke att betala någon årlig afgäld utan endast köpesumman. Afsöndringstagaren är, jemlikt 11 § afsöndringsförordningen, förbjuden att utan dens bifall, som eger det hemman, som afsöndringen tillhör, öfverlåta till annan sin dispositionsrätt, då deremot skogs-

köparen har full rätt dertill utan medgifvande af säljaren, hvilket ock läser ofta skett till mången gång stor vinst för den förste köparen.

I båda fallen återgår utan lösen vid aftalstidens slut den på så sätt upplättna egendomen, men jordafsöndringen i odladt och förädladt skick höjer nu sålunda hemmanets värde, då deremot skogsmarken vanligtvis utblottas på skog och sänker hemmanets värde.

Jag kan dock ej inse att någondera af dessa två slags jordupplätelser är särskild fastighet, som i innehafvarens hand bör särskildt såsom sådan taxeras och beskattas, utan anser att de böra ingå i det hemmans eller den hemmansdels värden till hvilka de höra; men skulle deremot tro det icke stöta mot billighet och rättvisa, att, om innehafvaren af sådana afsöndringar och skogstrakter ansåges deraf draga någon väsentlig inkomst, den såsom sådan beskattas.

Af hvad jag ofvan anfört framgår, att jag anser nödigt det Riksdagen i sin bevillningsstadga tydligen uttalar hvad som är fastighet och hvad såsom sådan skall särskildt beskattas, antingen som jordbruks- eller annan fastighet. Enligt min åsigt bör icke annat kallas fastighet än den egendom, hvarå i köparens hand för eganderättens bestånd kan vinnas rättlig lagfart, hvaraf följer det alla för alltid afsöndrade lägenheter, vare sig af hemman eller annan egendom, skulle som fast egendom beskattas.

Det är med anledning af nu vidrörda förhållanden jag ansett nödigt hemställa,

det Riksdagen och dess Bevillnings-Utskott ville taga i öfvervägande, huruvida icke 4 § bevillningsstadgan kan behöfva något förtydligande, och, om så anses, söka uppställa paragrafen så tydlig, att, så vidt möjligt är, olika uppfattning deraf må kunna undvikas, på det att en i möjligaste måtto jemlik och rättvis beskattning i hela landet kan ske.

Stockholm den 26 Januari 1880.

A. Bäckström.